

Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2025
(OR. en)

16829/25

COJUR 99
COMAR 53
JUR 851

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 16719/25

Θέμα: Δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της σχετικά με την πλήρη αξιοποίηση του πλαισίου του διεθνούς δικαίου της θάλασσας έναντι των απειλών από τον «σκιώδη στόλο» και υπέρ της προστασίας των υποθαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της σχετικά με την πλήρη αξιοποίηση του πλαισίου του διεθνούς δικαίου της θάλασσας έναντι των απειλών από τον «σκιώδη στόλο» και υπέρ της προστασίας των υποθαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων στη σύνοδό του στις 15 Δεκεμβρίου 2025

**ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ
ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΣΚΙΩΔΗ ΣΤΟΛΟ» ΚΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΖΩΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, όπως ορίζεται στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα, της 24ης Οκτωβρίου 2023, «δεδομένων απειλών για τις θαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας και των συνεπειών της παράνομης και αδικαιολόγητης στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, απαιτείται περισσότερη δράση από την ΕΕ ως διεθνή εγγυητή ασφαλείας». Το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τους ωκεανούς που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 5 Ιουνίου 2025 υπενθυμίζει επίσης ότι «οι θαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας απειλούνται»,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι οι απειλές για τις υποθαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας δεν πηγάζουν αποκλειστικά από τον «σκοτώδη στόλο»,

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (ΔΝΟ) παρότρυνε τα κράτη μέλη και όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, στο ψήφισμά του Α.1192 (33) της 6ης Δεκεμβρίου 2023, να προωθήσουν δράσεις για την πρόληψη παράνομων δραστηριοτήτων στον τομέα της ναυτιλίας από τον «σκοτεινό στόλο» ή «σκιώδη στόλο». Στο ψήφισμα, η Συνέλευση του ΔΝΟ σημείωσε με ανησυχία τις πληροφορίες ότι τα πλοία αυτά επιδίδονται σε παράνομες δραστηριότητες με σκοπό την αποφυγή των κυρώσεων ή επιδίδονται σε άλλες παράνομες δραστηριότητες,

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών αναγνώρισε στο ψήφισμά της υπ' αριθ. 79/144 της 12ης Δεκεμβρίου 2024 ότι «τα υποβρύχια καλώδια και αγωγοί έχουν ζωτική σημασία για την παγκόσμια οικονομία και την εθνική ασφάλεια όλων των κρατών, έχοντας επίγνωση ότι τα εν λόγω καλώδια και αγωγοί είναι δυνατόν να υποστούν εκούσιες και ακούσιες ζημιές», και κάλεσε τα κράτη «να λάβουν μέτρα για την προστασία των υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών και την πλήρη αντιμετώπιση των ζητημάτων που σχετίζονται με τα εν λόγω καλώδια και αγωγούς, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, όπως αποτυπώνεται» στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας της 10ης Δεκεμβρίου 1982 (UNCLOS),

ΣΥΜΜΕΡΙΖΟΜΕΝΟ την έκκληση που διατύπωσαν τα κράτη κατά την ανοικτή συζήτηση για την ασφάλεια στη θάλασσα που πραγματοποιήθηκε στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Μαΐου 2025 υπό την ελληνική Προεδρία, να βελτιωθεί η επιβολή της ισχύουσας διεθνούς νομικής προστασίας, ιδίως για υποδομές ζωτικής σημασίας, όπως υποβρύχια καλώδια και αγωγοί,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, πέραν των δράσεων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και του ΔΝΟ, και άλλοι άξονες εργασίας συμβάλλουν στην αντιμετώπιση αυτών των απειλών. Στον απόηχο της κοινής δήλωσης της συνόδου κορυφής των συμμάχων του ΝΑΤΟ στη Βαλτική Θάλασσα, στις 14 Ιανουαρίου 2025, προσδιορίστηκαν επιλογές για την αντιμετώπιση των κινδύνων για τις υποθαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας και των προκλήσεων που δημιουργεί ο «σκιώδης στόλος». Η ΕΕ και δέκα ευρωπαϊκά κράτη συμφώνησαν στις 16 Μαΐου 2025 μνημόνιο συνεννόησης για την προστασία των κρίσιμων υποθαλάσσιων υποδομών στη Βαλτική Θάλασσα. Στις 14 Μαρτίου 2025, οι υπουργοί Εξωτερικών της G7 εξέδωσαν δήλωση σχετικά με την ασφάλεια και την ευημερία στη θάλασσα: σε εξέλιξη βρίσκονται εργασίες για την προστασία των υποθαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας και έχει συσταθεί ειδική ομάδα για τον σκιώδη στόλο.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι, στις 19 Δεκεμβρίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε συμπεράσματα στα οποία χαιρέτισε τα μέτρα κατά του «σκιώδους στόλου» και ότι τα κράτη μέλη ζήτησαν να ληφθούν περαιτέρω σχετικά μέτρα κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 26ης Ιουνίου και της 23ης Οκτωβρίου 2025. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε στις 6 Ιουνίου 2025 συμπεράσματα σχετικά με την αξιόπιστη και ανθεκτική συνδεσιμότητα, στα οποία τόνιζε την επείγουσα ανάγκη για ολοκληρωμένη στήριξη των υποδομών υποβρύχιων καλωδίων, όπως αναφέρεται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ασφάλεια των καλωδίων,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, στις 21 Φεβρουαρίου 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας δρομολόγησαν σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ασφάλεια των καλωδίων. Το εν λόγω σχέδιο δράσης ορίζει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, σε συνεργασία με τον ΔΝΟ, θα πρέπει να καθορίσουν μια κοινή αντίληψη των σχετικών διατάξεων του διεθνούς δικαίου της θάλασσας που θα παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη, ως παράκτια κράτη και κράτη σημαίας, να προστατεύουν αποτελεσματικότερα τις κρίσιμες υποδομές και να αναλαμβάνουν δράση έναντι των σκαφών του «σκιώδους στόλου» και των οιονδήποτε σκαφών ενδιαφέροντος που δραστηριοποιούνται στην ανοικτή θάλασσα. Ειδικότερα, θα πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά το νομικό πλαίσιο για την αναχαίτιση ή την επιβίβαση σκαφών που συνιστούν κίνδυνο για την ΕΕ, σε πλήρη συμμόρφωση προς την UNCLOS. Το εν λόγω σχέδιο δράσης προτείνει επίσης να περιλαμβάνουν οι εργασίες σε πολυμερές επίπεδο ενδεχόμενο προβληματισμό σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αξιοποιηθούν πλήρως όλα τα δυνατά μέτρα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο της θάλασσας για την αύξηση ταυτοχρόνως της προστασίας των υποδομών υποβρύχιων καλωδίων και της προώθησης των κανόνων και των βέλτιστων πρακτικών,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, στις 6 Μαΐου 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε χάρτη πορείας για τον τερματισμό των εισαγωγών ενέργειας από τη Ρωσία, ο οποίος περιλαμβάνει δράσεις που προβλέπονται σε αντιμετώπιση του προβλήματος της αποφυγής των κυρώσεων της ΕΕ για το πετρέλαιο με τη χρήση «σκιωδών στόλων»,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η UNCLOS, όπως διατυπώνεται στο προοίμιό της, συμβάλλει στη διατήρηση της ειρήνης, της ασφάλειας, της συνεργασίας και των φιλικών σχέσεων όλων των εθνών σύμφωνα με τις αρχές της δικαιοσύνης και των ίσων δικαιωμάτων και προωθεί την οικονομική και κοινωνική πρόοδο όλων των λαών του κόσμου, σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, όπως ορίζονται στον Χάρτη,

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι οι ελευθερίες της ανοικτής θάλασσας, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας ναυσιπλοΐας, πρέπει να ασκούνται λαμβανομένων δεόντως υπόψη των συμφερόντων των άλλων κρατών, και ότι όλα τα κράτη, συμπεριλαμβανομένων των κρατών σημαίας, πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους δυνάμει της UNCLOS καλή τη πίστει και να ασκούν τα δικαιώματα, τη δικαιοδοσία και τις ελευθερίες που αναγνωρίζονται στη Σύμβαση κατά τρόπο που δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος,

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ότι είναι αναγκαίο η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που συνδέονται με τον σκιώδη στόλο και τις υποθαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας και σημειώνοντας εν προκειμένω ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση συμβάλλει «στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών»,

ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΚΑΙ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΥΝ:

1. Την αταλάντευτη προσήλωσή τους στην UNCLOS, η οποία καθορίζει το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να διεξάγονται όλες οι δραστηριότητες στις θάλασσες και τους ωκεανούς, αποτελώντας ένα μέσο στρατηγικής σημασίας ως βάση για την εθνική, την περιφερειακή και την παγκόσμια δράση και συνεργασία στον τομέα της θάλασσας, και του οποίου ο οικουμενικός και ενιαίος χαρακτήρας και η ακεραιότητα πρέπει να διαφυλαχθούν·
2. Ότι οι κίνδυνοι που ενέχει ο «σκιώδης στόλος» και ενδεχομένως άλλες επικίνδυνες ναυτιλιακές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών περιβαλλοντικών ζημιών, καθώς και των κινδύνων για την ασφάλεια και την προστασία στη θάλασσα, την ακεραιότητα του διεθνούς θαλάσσιου εμπορίου, τις υποθαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας, συμπεριλαμβανομένων των υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών, τη ζωή και την υγεία των ναυτικών που εργάζονται σε σκάφη, και την τήρηση των διεθνών ναυτιλιακών κανόνων και προτύπων, εκτείνονται σε όλες τις θάλασσες και τους ωκεανούς και πρέπει να εξεταστούν από νομική άποψη στο σύνολό τους, καθώς οι κίνδυνοι αυτοί αποτελούν μέρος των προβλημάτων του ωκεάνιου χώρου που αναφέρονται στο τρίτο εδάφιο του προοιμίου της UNCLOS·

3. Ότι τα σκάφη που πλέουν χωρίς εθνικότητα, συμπεριλαμβανομένων των σκαφών του «σκιάδους στόλου» παρουσιάζουν ιδιαίτερο κίνδυνο. Σκάφη χωρίς εθνικότητα δεν δραστηριοποιούνται υπό τη δικαιοδοσία του κράτους σημαίας βάσει της UNCLOS. Δεν δικαιούνται ούτε τις ελευθερίες της ανοικτής θάλασσας, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας ναυσιπλοΐας, ούτε δικαιώματα όπως η αβλαβής διέλευση ή ο πλους διέλευσης, δεδομένου ότι οι εν λόγω ελευθερίες και τα δικαιώματα χορηγούνται αποκλειστικά στα κράτη βάσει του δικαίου της θάλασσας. Δεν υπάγονται στην αποκλειστική δικαιοδοσία κανενός κράτους στην ανοικτή θάλασσα. Κάθε κράτος μπορεί να εκτελέσει επιβίβαση σε σκάφος στην ανοικτή θάλασσα σύμφωνα με το άρθρο 110 της UNCLOS και στις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες (ΑΟΖ) σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 2 της ίδιας, σε περίπτωση που υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι το σκάφος είναι χωρίς εθνικότητα. Κάθε κράτος μπορεί να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα επί σκαφών που είναι χωρίς εθνικότητα, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και το εθνικό του δίκαιο. Επιπλέον, τα κράτη μέλη της ΕΕ αναγνωρίζουν ότι κάθε παράκτιο κράτος μπορεί να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και το εθνικό του δίκαιο, έναντι σκαφών χωρίς εθνικότητα όταν πλέουν σε περιοχές στις οποίες ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα ή δικαιοδοσία. Στα χωρικά ύδατα ισχύει για τα εν λόγω σκάφη η πλήρης και αποκλειστική δικαιοδοσία του παράκτιου κράτους·
4. Ότι όλα τα κράτη πρέπει να τηρούν τις νομικές υποχρεώσεις τους δυνάμει του άρθρου 113 της UNCLOS όσον αφορά τη θέσπιση από καθένα από αυτά των αναγκαίων νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που προβλέπουν ότι η ρήξη ή η βλάβη υποβρύχιου καλωδίου ή αγωγού από σκάφος που φέρει τη σημαία του ή από πρόσωπο που υπόκειται στη δικαιοδοσία του, είτε διαπράττεται εκ προθέσεως είτε εξ αμελείας, θεωρείται αξιόποινή πράξη, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις. Ότι η ΕΕ ή/και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να προσεγγίσουν τα κράτη σημαίας επιδιώκοντας τη βελτίωση της αποτελεσματικής εφαρμογής της εν λόγω διάταξης στο εγχώριο δίκαιο·
5. Ότι κάθε κράτος έχει, σύμφωνα με το άρθρο 94 της UNCLOS, νομική υποχρέωση να ασκεί αποτελεσματικά τη δικαιοδοσία και τον έλεγχο του σε διοικητικά, τεχνικά και κοινωνικά θέματα επί των σκαφών που φέρουν τη σημαία του. Ζωτική σημασία έχουν εν προκειμένω οι ανειλημμένες εργασίες στο πλαίσιο του ΔΝΟ σχετικά με την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών ή βέλτιστων πρακτικών για την νηολόγηση των πλοίων·

6. Ότι τα παράκτια κράτη μπορούν να ζητούν πληροφορίες ασφάλισης από τα πλοία που πλέουν στα χωρικά τους ύδατα ή στην ΑΟΖ τους και θα εξετάζουν τις πληροφορίες αυτές στα πλοία που καταπλέουν σε έναν από τους λιμένες τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Μπορούν επίσης να ζητούν από τα σκάφη που πλέουν σε περιοχές βασικής κυκλοφορίας να αναφέρουν τα πιστοποιητικά ασφάλισης και αστικής ευθύνης σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες·
7. Ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ θα εντείνουν τις προσπάθειές τους να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση των σκαφών προς τις νομικές υποχρεώσεις τους όσον αφορά τη γνωστοποίηση πληροφοριών. Η κατ' εξουσιοδότηση οδηγία (ΕΕ) 2025/811 της Επιτροπής, της 19ης Φεβρουαρίου 2025, για την τροποποίηση του παραρτήματος I της οδηγίας 2002/59/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου θεσπίζει την υποχρέωση των σκαφών που εισέρχονται σε περιοχή συστήματος υποχρεωτικής αναφοράς πλοίων να παρέχουν ένα ή περισσότερα πιστοποιητικά ασφάλισης που έχουν εκδοθεί από τον πάροχό τους και φυλάσσονται επί του πλοίου, αποδεικνύουν δε την ύπαρξη ασφάλισης για ναυτικές απαιτήσεις, καθώς και πιστοποιητικά αστικής ευθύνης που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις·
8. Ότι οι συμφωνίες με τα εκάστοτε κράτη σημαίας για την εξασφάλιση της συγκατάθεσής τους σχετικά με την προέγκριση επιχειρήσεων επιβίβασης στα σκάφη τους στην ανοικτή θάλασσα ή στην ΑΟΖ των κρατών μελών της ΕΕ θα αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο. Οι συμφωνίες αυτές θα μπορούν να καθορίζουν τους όρους και τις λεπτομέρειες της συνεργασίας με κάθε σχετικό κράτος σημαίας όσον αφορά τα σκάφη του στον «σκιώδη στόλο» που επιδίδονται σε παράνομες δραστηριότητες·
9. Ότι το διεθνές δίκαιο επιτρέπει στα κράτη να λαμβάνουν μέτρα επιβολής σε διάφορα περιστατικά που ενδέχεται να σχετίζονται με την προστασία υποθαλάσσιων υποδομών ζωτικής σημασίας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των άρθρων 21, 73, 110, 111, 220 και 221 της UNCLOS, καθώς και του άρθρου X της σύμβασης των Παρισίων του 1884 προς προστασίαν των υποβρυχίων καλωδίων, κατά περίπτωση·
10. Ότι, εκτός από τα μέτρα αντιμετώπισης των δραστηριοτήτων «σκιώδους στόλου», όπως ορίζονται στις παραγράφους 7 και 8, έχει καταστεί αναγκαίο για τα κράτη να εξετάσουν περαιτέρω το πλαίσιο του διεθνούς δικαίου της θάλασσας με σκοπό την αντιμετώπιση των αυξανόμενων προκλήσεων και την ενίσχυση της προστασίας των υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών σύμφωνα με την UNCLOS, λόγω των αυξανόμενων απειλών και της καταστροφής ή των ζημιών υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών,

11. Την πρόθεσή τους να δρομολογήσουν ευρεία πρωτοβουλία για την ανάπτυξη εργαλείων με σκοπό την αντιμετώπιση των απειλών για τις υποθαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών. Τα εργαλεία αυτά θα αναπτυχθούν στα αντίστοιχα κατάλληλα φόρουμ, όπως τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών ή ο ΔΝΟ, αναλόγως του περιεχομένου τους. Τα εργαλεία αυτά μπορούν, για παράδειγμα, να συνίστανται σε συλλογή διεθνών προτύπων καλής συμπεριφοράς για τα σκάφη που πλέουν κοντά σε υποθαλάσσιες υποδομές ζωτικής σημασίας, στην οποία καθορίζονται ειδικές αρχές και κατευθυντήριες γραμμές, σε συλλογή κανόνων για τα σκάφη που πλέουν σε ιδιαίτερα ευαίσθητες θαλάσσιες περιοχές, σε μέτρα για την ενίσχυση της προστασίας των υποβρύχιων καλωδίων και αγωγών μέσω βελτιωμένης διασφάλισης, εγγύτερης παρακολούθησης των δραστηριοτήτων γύρω από ευαίσθητους χώρους και μηχανισμών, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, για την πρόληψη συμπεριφορών που θέτουν σε κίνδυνο τις εν λόγω υποδομές, ή σε άλλα μέτρα σύμφωνα με την UNCLOS. Τα εργαλεία αυτά θα μπορούν να είναι από νομικώς μη δεσμευτικά μέσα έως νέα δεσμευτικά μέσα.